

Kas yra lygios galimybės?

Tai žmogaus teisių įgyvendinimas, nepaisant asmens lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Prigimtines žmogaus teises reglamentuoja tarptautiniai žmogaus ir piliečių teisių dokumentai ir Lietuvos Respublikos įstatymai.

Lygių galimybių kontrolierius nagrinėja gyventojų skundus dėl diskriminacijos šiais pagrindais:

- lyties
- rasės
- tautybės
- pilietybės
- kalbos
- kilmės
- socialinės padėties
- tikėjimo
- įsitikinimų ar pažiūrų
- amžiaus
- lytinės orientacijos
- negalios
- etninės priklausomybės
- religijos

Diskriminacija – tai tiesioginė ir netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, taip pat seksualinis priekabiavimas dėl lyties.

Diskriminacijos rūšys:

Tiesioginė diskriminacija – tai elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

Netiesioginė diskriminacija – tai veikimas ar neveikimas, teisės norma ar vertinimo kriterijus, akivaizdžiai neutrali sąlyga ar praktika, kurie formaliai yra vienodi, bet juos įgyvendinant ar pritaikant atsiranda ar gali atsirasti faktinis naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, nebent šį veikimą ar

neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Priekabiavimas – tai nepageidaujamas elgesys, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu siekiama įžeisti arba įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka.

Seksualinis priekabiavimas – tai nepageidaujamas užgaulus, žodžiu, raštu ar fiziniu veiksniu išreikštas seksualinio pobūdžio elgesys su asmeniu, kai tokį elgesį lemia tikslas ar jo poveikis pakenkti asmens orumui, ypač sukuriant bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką.

Nurodymas diskriminuoti tiesiogiai ar netiesiogiai asmenį lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu laikomas diskriminacija.

Skundo pateikimo tvarka

Kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo turi teisę pateikti lygių galimybių kontrolieriui skundą dėl lygių galimybių pažeidimo.

Skundas teikiamas raštu. Pareiškėjas arba jo įgaliotas asmuo skundą lygių galimybių kontrolieriui gali pateikti:

- elektroniniu paštu lygybe@lygybe.lt;
- atsiunčiant paštu (S. Konarskio g. 35, 03123 Vilnius)
- pristatant į Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos priimamąjį (S. Konarskio g. 35, 03123 Vilnius).

Anoniminis skundas nenagrinėjamas, jeigu lygių galimybių kontrolierius nenusprendžia kitaip.

Moterų ir vyrų lygių galimybių ir Lygių galimybių įstatymai netaikomi:

- Šeimos ir privataus gyvenimo srityse;
- religinėms bendruomenėms, bendrijoms ir centrams, jų arba jų narių įsteigtoms organizacijoms, siekiant įgyvendinti savo tikslus;
- lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu asmenis vienijančioms organizacijoms sprendžiant narystės ir darbo šiose organizacijose klausimus, kai dėl organizacijos vienijimosi pagrindo tai yra įprasta, teisėta ir pateisinama;
- žiniasklaidos turiniui.

Kas nėra diskriminacija dėl lyties pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymą?

- Speciali moterų apsauga nėštumo bei gimdymo ir vaiko žindymo metu;
- vyrams ir moterims skirtingi karo prievolės atlikimo atvejai;
- skirtingas moterų ir vyrų pensinis amžius;
- moterims taikomi žmonių saugos darbe reikalavimai,
- tam tikras darbas, kurį atlikti gali tik konkrečios lyties asmuo;
- įstatymų nustatytos specialios laikinosios priemonės, taikomos siekiant paspartinti faktinės vyrų ir moterų lygybės įtvirtinimą, ir kurios, įgyvendinus moterų ir vyrų lygias teises ir vienodas galimybes, turi būti atšauktos;
- skirtinga tam tikrų bausmių vykdymo tvarka ir sąlygos;
- kai prekių pardavimą ar paslaugų teikimą vien tik vienos lyties asmenims pateisina teisėtas tikslas ir jo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Kas nėra diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymą ?

- Įstatymų nustatyti apribojimai dėl amžiaus, kai tai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis;
  - įstatymų nustatytas reikalavimas mokėti valstybinę kalbą;
  - įstatymų nustatytais atvejais draudimas dalyvauti politinėje veikloje;
  - įstatymų nustatytos dėl pilietybės taikomos skirtingos teisės;
  - įstatymų nustatytas specialias priemones sveikatos apsaugos, darbo saugos, užimtumo, darbo rinkos srityje, siekiant sukurti ir taikyti integraciją į darbo aplinką garantuojančias ir skatinančias sąlygas bei galimybes;
  - įstatymų nustatytas specialias laikinąsias priemones, taikomas siekiant užtikrinti lygybę ir užkirsti kelią lygių galimybių pažeidimui lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu;
  - kai dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio arba dėl jų vykdymo sąlygų tam tikra žmogaus savybė yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas, o šis tikslas yra teisėtas ir reikalavimas yra proporcingas;
  - kai ribojimų, specialių reikalavimų arba tam tikrų sąlygų dėl asmens socialinės padėties teisinį reguliavimą pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis;
  - atskirų sporto varžybų neįgaliesiems rengimas.
-